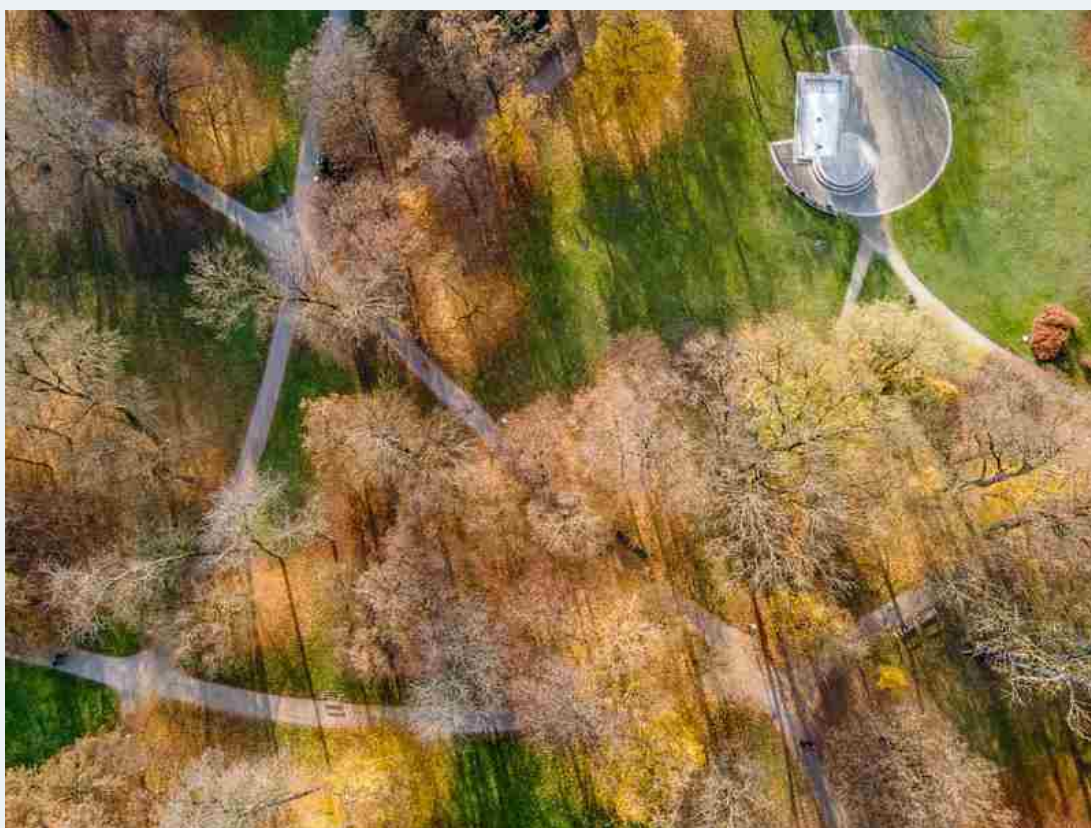


Perivoj Zrinski

news

PONEDJELJAK 31. SIJEČNJA 2022. BROJ 5.

GLASILO MEĐIMURSKE PRIRODE - JAVNE USTANOVE ZA ZAŠTITU PRIRODE



Perivoj Zrinski - foto studeni 2021. (autor: Davorin Mance)

UVODNIK

Iako spomenici parkovne arhitekture nisu obuhvaćeni međunarodnom klasifikacijom zaštićenih područja prirode (IUCN), Perivoj Zrinski ipak je zaštićen prema hrvatskom Zakonu o zaštiti prirode od rujna 1975. godine. Kako je Perivoj mnogima pri srcu, a svojom pozicijom i značajem pak u fokusu javnosti, radi lakšeg protoka točnih informacija objavljujemo ovo glasilo kao digitalni (PDF) dvotjednik.

Sve informacije i činjenice iznesene u Glasilu su točne, provjerene i nedvojbene, te ne ostavljaju mogućnost bilo kakvih prijevora ili krivih interpretacija. Za neinformirane, ali demokratski slobodne interpretacije služe društvene mreže.

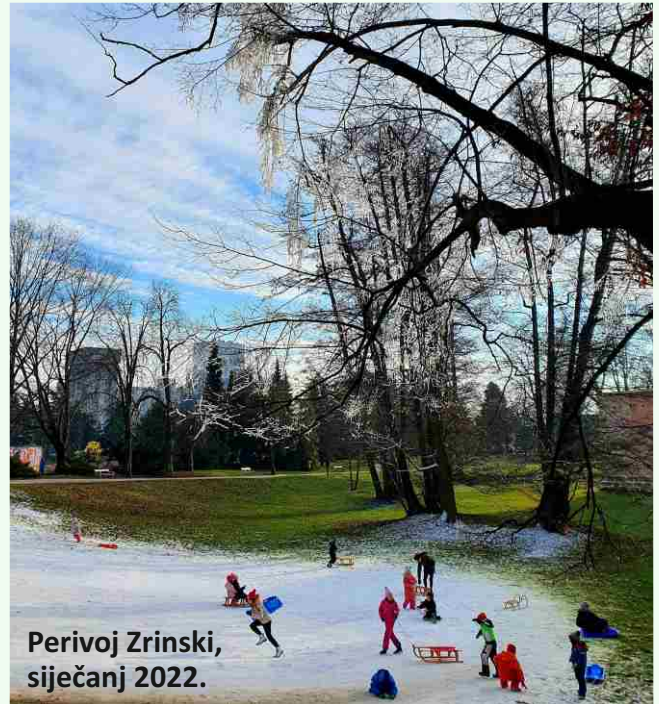
Glasilo ne izlazi u sklopu bilo kojeg projekta, već kao dio redovne misije Međimurske prirode – Javne ustanove za zaštitu prirode.

Europa mnogo ulaže u sadnju novih stabala

- Čakovčanci žele koristiti park kao intimnu šumsku zdravu zonu, svježeg zraka i dobre klime i vjerujem da će tako i biti, naglašava Dunja Franjić Bubek

Čakovčanka Dunja Franjić Bubek, dipl.ing. je dizajnerica interijera. Prije par godina krenula je u izazov samostalnog posla pokrenuvši studio za projektiranje javnih, poslovnih i privatnih prostora 5TEMA. Nekad aktivni izviđač, slobodno vrijeme provodi vani, sportski u prirodi i na putovanjima. Također radi kao predavač u Callegari školi za dizajn. Prošle godine Skupština Međimurske županije imenovala je Dunju u Upravno vijeće Javne ustanove Međimurska priroda te je u trenutnom sazivu njegova predsjednica. Živi u kvartu tik do Perivoja Zrinski, pa je za njega vežu lijepe uspomene iz dana djetinjstva:

- Prvo sjećanje na čakovečki park mi je slika kada sam išla na bazene. To je bila lijepa šetnja kroz park, gotovo gustu šumu. Često sam išla i na dječje igralište koje je u tadašnjoj percepciji djeteta bilo tamo daleko, s druge strane parka. Sjećam se kako sam imala psihičke pripreme za odvažiti se ići na to igralište, a i mami je trebalo reći da idem na penjalicu, jer idem „jaaaako daleko“. Tada je bilo toliko zelenila da sam imala osjećaj da se radi o velikoj šumi, a ne samo o malom parku. Danas mi nedostaje taj ugođaj velikog parka.



* Počela je dvadeset i druga godina 21. stoljeća. Park danas ima drugačije konture, drugačije sadržaje. Kakvo je tvoje viđenje današnjeg Perivoja Zrinski:

- Sad pogotovo, u zimskom periodu, park izgleda prazan, iako u sunčanim danima ima podosta šetača. Ljudi ga vole koristiti. Koriste ga umirovljenici, mame s djecom u kolicima, šetači pasa. Lijepo ih je vidjeti u parku. Čakovčanci žele koristiti park kao intimnu šumsku zdravu zonu, svježeg zraka i dobre klime. Stoga mi je namjera otvaranja vizura prema prometnicama, kako je definirano projektom obnove iz 2014. godine, a dio radova se planirao kroz projekt Eco Bridge, neprihvatljiva. Ljepota Starog Grada je naglašena kad je ovako intimno zaklonjen od prometa grada i ostalih građevina. Ne znam ni jednog Čakovčanca kojem se ideja otvaranja vizura sviđa. Vrlo mi je stalo do ovih visokih krošanja koje još nisu u svojoj završnoj životnoj fazi. Za rušenje je određeno četrdeset stabla kojima je kraj životne dobi ili se radi o divljim



Dunja kraj fotografija Bubekovog hrasta u brvnari Moj hrast Adam

mladicama i ta sjeća je odrađena sredinom prosinca prošle godine. Protiv sam ideje da se ruše zdrava stabla koja su u svojoj vitalnoj dobi, a na mjesto srušenih stabala trebalo bi odmah posaditi nova stabla. Definitivno mi nedostaje grmlje koje bi definiralo putanje i zone. Voljela bih da se niži dio parka oživi. Drago mi je da se kroz projekt Eco Bridge počinje ozelenjivati od tla. Nedostaju uredne klupe, koševi za smeće, rasvjeta, pergole. Smatram nedopustivim rušenje stabala da bi tjedan dana u parku bili šatori i tende, tlo se utiskivalo i u njega izlivala otpadna voda. Vidljiva su i brojna oštećenja zdravih grana zbog prolaza kamiona. U svijetu specijalne jedinice svakodnevno pažljivo njeguju grane parkova, režu suhe, oblikuju statički stabilna stabla i sl. UZV uređajem jednostavno određuju zdravije debla i grana.

Sve dok Grad nema svoje školovane redare, parkovne komunalne djelatnike i sredstva rada, mora povremeno angažirati vanjske suradnike i vjerovati njihovoj stručnoj prosudbi. Grad mora osigurati plan svakodnevne zaštite i održavanja i nakon projekata koji se trenutno provode. Naravno da to košta, no želimo imati park i ponosimo se njime, zar ne?

I na privatnoj zemlji Dunja brine o sadnji:

- Imam šume, brinem o njima i volim saditi. Rado bih i više, no fali slobodnog vremena. Evo, upravo čekam četiri sadnice da dođu.

Dunjino obiteljsko prirodno nasljeđe može se vidjeti i u Centru za posjetitelje Med dvema vodama u Križovcu. U brvnari Moj hrast Adam izložene su dvije pejzažne fotografije s temom hrasta. Autor fotografija je Davorin Mance, a na njima se vidi hrast u Globetki u proljeće i zimi, a zvan je i poznat pod nazivom Bubekov hrast, prema prezimenu obitelji vlasnika tog stabla. Dunja procjenjuje starost hrasta:

- Moj djed je još kao mlad šetao oko tog hrasta. Pretpostavka je da hrast ima oko 150 godina. Nema ni govora o tome da bih ga rušila.

** Pratila si rad građanske inicijative "Park je naš, a ne samo vaš!" ?*

- Opazila sam da ljudi žele dobro parku i čeznu za tim da budu uključeni u aktivnosti koje se odnose na uređenje i obnovu Perivoja Zrinski. Pojedinci okupljeni u ovoj grupi dijelili su mišljenje sa mnom da s parkom treba nešto napraviti, jer je niz godina bio zanemaren i jer ga gradske službe godinama nisu održavale kako treba. Sada je rušenje stabala bolna tema, a ostale stavke konkretnog projekta Eco Bridge su dobrodošle. FB grupa "Park je naš, a ne samo vaš!" su ljudi koji žele lijep i ugodan park. Bili na fejsu ili ne, mislim da su svi korisnici parka članovi grupe, kako joj i samo ime govori.

Krenula sam istraživati: što je dobro, a što nije dobro za park, ponašanja i očekivanja ljudi, klimu nekada i sada, kako se stabla orezuju, koje su vrste pogodne, što produljuje, a što skraćuje životni vijek stabala, na koji način se tehnološki melje korijenje, koja je važnost injektiranja, navodnjavanja, orezivanja i brige o parku koja mora biti konstantna, a ne samo periodična u sklopu nekog projekta. Kad nešto naučim, rado znanje dijelim dalje.

** Mnogo putuješ, poslovno i privatno, i sigurno tada opažaš između ostalog i uređenja parkova?*

- Danas je tendencija u Europi da se parkovi ozelenjuju i da se masovno sadi. Ukrajina želi posaditi milijardu stabala, a u Beču sto tisuća stabala u idućih par godina. Od Pariza, Milana pa do Tirane se također planira nova masovna sadnja stabala, a i brojni hrvatski gradovi imaju planove za ozelenjivanje gradova. Tendencija je da ljudi sjede na travi, pod krošnjama, oko fontana, da se zaustave i provode vrijeme u parku, osim što njime prolaze. Potoci i jezera su često fokus elementi parkova, a cirkulacijom

ih se odražava čistima i bez komaraca. Osobno sam, kao velik ljubitelj prirode, presretna što sam došla u priliku da mogu svojim znanjem, iskustvom ili savjetom pomoći da nam Čakovec ima što više područja sa zelenilom.



**Nedostaje mi ugođaj
čakovečkog parka kakvog se sjećam
iz doba mog djetinjstva.**

POUČNI SADRŽAJ U PERIVOJU ZRINSKI

Odličan odaziv u popunjavanju kratke ankete

Međimurska priroda - Javna ustanova za zaštitu prirode u sklopu projekta Eco Bridge izradit će dokument **Plan interpretacije za Perivoj Zrinski**. Riječ je o dokumentu koji će poslužiti kao podloga za razvoj novog i nadogradnju postojećeg poučnog sadržaja koji se nalazi u Perivoju Zrinski, a plan je realizirati ga kroz neki od budućih projekata.

Anketa na temu poučnog sadržaja u Perivoju Zrinski ostvarila je odličan odaziv te je više od stotinu ljudi popunilo anketu. Rezultati ankete poslužit će kao podloga za plan interpretacije, a putem odgovora iskazat će se želje građana Grada Čakovca i okolice. Zahvaljujemo svima što su iskazali interes te apeliramo ako još niste da popunite anketu i podijelite je među sugrađanima kako bi imali što veći uzorak.



**Anketa je anonimna, sadrži 11 pitanja
i bit će vam potrebno 5 do 7 minuta
da je ispunite.**

Nalazi se na sljedećoj poveznici:

<https://bit.ly/3HPkxAD>

**Anketa će biti otvorena za popunjavanje
do petka 4. veljače 2022. godine.**

DOBRO JE ZNATI

Vrt, perivoj, park... Koja je razlika?

U stručnom se smislu pojmovi vrt, perivoj i park upotrebljavaju kao sinonimi, ali istodobno imaju i različita značenja.

Vrtom se obično naziva prostor usko vezan uz objekt (dvorac, vilu, palaču, kuriju), da ga uljepšava i upotpunjuje. Vrt ima estetsku vrijednost i znak je raskoši i socijalnog statusa. Od svojeg postanka vrt je vezan s idejom individualnog posjeda, a kroz povijest je imao i religijsko i magijsko značenje.

Razlikujemo antičke, srednjovjekovne, renesansne, barokne, islamske, japanske, kineske te engleske ili pejzažne vrtove. Engleski (pejzažni) vrt iz 18. st. stvorio je temelj za razvoj romantičarskih perivoja 19. st. i postao model za javne gradske parkove. Nakon što je tisućljećima vrtna umjetnost bila elitistička, u 19. st. se vrtovi i parkovi ne podižu samo za užitak malobrojnih uz vladarske rezidencije i plemićke dvorce i palače, već se uređuju javni gradski parkovi s ciljem da zadovolje rekreacijske i edukacijske potrebe stanovnika grada.

Izvor: Obad-Šćitaroci, M. (1997): Vrtovi, perivoji i parkovi; Tehnička enciklopedija, Štefanović, D. (ur.); Leksikografski zavod Miroslav Krleža; Zagreb; sv. 13, str. 566-577.

Želite saznati više o ovoj temi?

Cijeli članak pročitajte na poveznici:

<https://bit.ly/3fXvNiw>

Park je obično mnogo prostraniji od vrta i pokriven je djelomično ili potpuno visokom vegetacijom. Osim estetske, ima pejzažnu, ekološku, a katkada i izrazito botaničku vrijednost.

Perivoj je visoko kultivirani zeleni prostor koji većem broju ljudi služi i kao kulturni objekt i mjesto društvenih zbivanja (koncerti, recitali, predstave i sl.). Perivoj uvijek ima izraziti projektirani tlocrtni dizajn te se rabi kao kulturni prostor pun novih i umjetnički poticanih sadržaja. Značenje pojma perivoj je između vrta i parka.



Iako je službeni naziv zaštićenog područja Perivoj Zrinski, područje ima izrazitija obilježja parka nego perivoja.

IMPRESSUM

Perivoj Zrinski news

Glasilo Međimurske prirode - Javne ustanove za zaštitu prirode, 2022.

Nakladnik: Međimurska priroda, Trg međimurske prirode 1, Križovec, 40315 Mursko Središće

e-mail: medjimurska.priroda@gmail.com, www.medjimurska-priroda.info

Uredništvo: Sara Srša, Velimir Bašek, Mihaela Mesarić, Zoran Šardi

Glavna urednica: Sara Srša; **Dizajner i novinar:** Roberta Radović

Napomena: Glasilo Perivoj Zrinski news nije dio projekta Eco Bridge.